

Procuratura Republicii Moldova

Republica Moldova, MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73,
tel.: (+373) 22-828-373, (+373) 22-828-375; e-mail: proc-gen@procuratura.md

14 septembrie 2021 nr.1-1d/21-6092

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

SESIZARE

privind controlul constituționalității unor prevederi legale

înaintată în conformitate cu articolul 25 litera f) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, articolele 38 alineatul (l) litera f) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995 și articolul 11 alineatul (l) litera i) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25 februarie 2016

08:40

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	201a	
"15"	09	2021

I. AUTORUL SESIZĂRII

Procurorul General, Alexandr Stoianoglo

Adresa: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 73

II. OBIECTUL SESIZĂRII

În baza articolelor 135 alin.(1) lit.a) din Constituție, art.25 lit.f) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, art.11 alin.(1) lit.i) din Legea cu privire la Procuratură și art.38 alin.(1) lit.f) și art.39 din Codul jurisdicției constituționale, Procuratura Generală solicită Curții Constituționale:

- A. Primirea și examinarea în regim de urgență a prezentei sesizări;
- B. Suspendarea acțiunii Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.270 din 09.12.2016 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.453-458/909 din 23.12.2016*), în partea ce ține de participarea în calitate de membru din oficiu a Procurorului General în Consiliul Suprem de Securitate;
- C. Exercițarea controlului constituționalității procedurii de legiferare a art.IV. pct.1. din Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.270 din 09.12.2016 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.453-458/909 din 23.12.2016*), în partea ce vizează completarea art.12 alin.(4) din Legea securității statului nr.618-XIII din 31 octombrie 1995, cu textul: „[...] Procurorul General [...]”;
- D. Exercițarea controlului constituționalității textului „[...] atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate [...] se aprobă de Președintele Republicii Moldova” din articolul 12 alin.(4) din Legea securității statului Nr.618 din 31.10.1995;
- E. Exercițarea controlului constituționalității art.12 din Legea securității statului Nr.618 din 31.10.1995, sub aspectul lipsei reglementărilor legislative a atribuțiilor Consiliului Suprem de Securitate și existenței unui vid legislativ;
- F. Exercițarea controlului constituționalității sintagmei „[...] Procurorul General [...]” din articolul 12 alin.(4) din Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995.

III. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

1. CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) **Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.**

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului. [...]

Articolul 64

Organizarea internă

(1) Structura, organizarea și funcționarea Parlamentului se stabilesc prin regulament.

Articolul 66

Atribuțiile de bază

Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

a) adoptă legi, hotărîri și moțiuni; [...]

Articolul 74

Adoptarea legilor și a hotărîrilor

(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi. [...]

(3) Proiectele de lege prezentate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților acceptate de acesta sînt examinate de Parlament în modul și după prioritățile stabilite de Guvern, inclusiv în procedură de urgență. Alte propuneri legislative se examinează **în modul stabilit.** [...]

Articolul 124

Procuratura

(1) Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

(2) Atribuțiile Procuraturii sînt exercitate de procurori.

(3) Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.

Articolul 125

Procurorul

(1) Procurorul General este numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit.

(2) Procurorul General este demis din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, în condițiile legii, pentru motive obiective și în temeiul unei proceduri transparente.

(3) Numirea, transferarea, promovarea și demiterea procurorilor ierarhic inferiori se efectuează de către Procurorul General, la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.

2. LEGEA Nr. 3 din 25.02.2016 cu privire la Procuratură

Articolul 1. Procuratura

Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești care, în procedurile penale și în alte proceduri prevăzute de lege, contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.

Articolul 2. Procurorul

Procurorul este persoana cu funcție de demnitate publică care exercită atribuțiile Procuraturii, prevăzute de Constituție, de prezenta lege, de alte acte legislative și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, și este numit în această funcție în modul prevăzut de prezenta lege.

Articolul 3. Principiile de organizare și de activitate a Procuraturii și a procurorului

(1) Procuratura își desfășoară activitatea în conformitate cu legea.

(2) Organizarea și activitatea Procuraturii sînt transparente și presupun garantarea accesului societății și al mijloacelor de informare în masă la informațiile despre această instituție, cu excepțiile prevăzute de lege și cu asigurarea respectării regimului datelor cu caracter personal.

(3) Procuratura este independentă de puterile legislativă, executivă și judecătorească, de orice partid politic sau organizație social-politică, precum și de oricare alte instituții, organizații sau persoane. **Imixtiunea în activitatea Procuraturii este interzisă.** Procuratura cooperează cu alte autorități pentru realizarea funcțiilor prevăzute de prezenta lege.

(4) Procurorul își desfășoară activitatea în baza **principiilor legalității, imparțialității, rezonabilității, integrității și independenței procesuale**, care îi oferă posibilitatea de a lua în mod independent și unipersonal decizii în cauzele pe care le gestionează.

(5) **Independența procesuală a procurorului este asigurată prin garanții care exclud orice influență politică, financiară, administrativă sau de altă natură asupra procurorului legată de exercitarea atribuțiilor sale.**

[...]

(7) Procurorul este obligat, prin întreaga sa activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, egalitatea lor în fața legii, să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu pentru toți participanții la procedurile judiciare indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul de etică al procurorilor și să participe la formarea profesională continuă.

Articolul 4. Cadrul juridic de activitate a Procuraturii

Activitatea Procuraturii este reglementată de Constituție, de prezenta lege, de alte acte legislative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 5. Funcțiile Procuraturii

În condițiile legii, Procuratura îndeplinește următoarele funcții:

a) conduce și exercită urmărirea penală și reprezintă învinuirea în instanța de judecată;

- b) organizează, conduce și controlează activitatea organelor de urmărire penală în cadrul procesului penal;
- c) efectuează, inclusiv din oficiu, controlul asupra respectării legislației privind activitatea specială de investigații;
- d) efectuează, inclusiv din oficiu, controlul asupra respectării legislației privind înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea sau pregătirea săvârșirii unor infracțiuni;
- e) pornește, examinează și participă la judecarea cauzelor contravenționale;
- f) asigură asistența juridică internațională în materie penală și colaborarea internațională în domeniul său de activitate;
- g) participă la implementarea unitară a politicii naționale și internaționale a statului în materie penală;
- h) prezintă propuneri privind perfecționarea legislației și participă la elaborarea de acte normative în domeniul său de activitate;
- i) aplică măsurile de protecție a martorilor, a victimelor infracțiunii și a altor participanți la procesul penal;
- j) în cazul neînceperii sau al încetării urmăririi penale, în condițiile legii, întentează acțiunea civilă și participă la examinarea acesteia;
- k) exercită controlul privind respectarea legilor în aplicarea măsurilor de protecție a martorilor, a victimelor infracțiunii și a altor participanți la procesul penal;
- l) examinează cereri și petiții conform competenței.

Articolul 11. Atribuțiile Procurorului General

(1) Procurorul General are următoarele atribuții:

- a) reprezintă Procuratura în relațiile cu celelalte autorități publice, cu persoane juridice și fizice din țară și din străinătate;
- b) la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, numește în funcție procurorii;
- c) exercită controlul asupra activității procurorilor;
- d) stabilește domeniile de competență (atribuțiile) ale adjuncților săi;
- e) aprobă Regulamentul Procuraturii, care se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- f) emite, în scris, ordine și dispoziții, aprobă regulamente și recomandări metodologice;
- f¹) dispune cu privire la instituirea și modalitatea de administrare a sistemelor informaționale, registrelor și bazelor de date, destinate activității instituției;
- g) stabilește, cu acordul scris al Consiliului Superior al Procurorilor, structura internă a procuraturilor;
- g¹) la sesizarea Ministerului Justiției, depusă în conformitate cu prevederile art. 27¹ alin. (3) din Legea nr. 151/2015 cu privire la Agentul guvernamental, verifică dacă, la îndeplinirea justiției, judecătorul sau, după caz, procurorul a admis acțiuni sau inacțiuni care întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni, ce au atras încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale unei persoane și au dus la una dintre consecințele prevăzute la art. 2007 alin. (1) lit. c) din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002;
- h) solicită acordul pentru pornirea urmăririi penale sau, după caz, pornește urmărirea penală în cazurile prevăzute de lege;
- i) sesizează Curtea Constituțională în condițiile legii;
- j) organizează și implementează sistemul de control intern managerial și poartă răspundere managerială pentru administrarea bugetului instituției și a patrimoniului public aflat în gestiune;
- k) exercită alte atribuții prevăzute de lege.

(2) În termen de 3 luni de la numirea sa în funcție, Procurorul General îi numește pe adjuncții săi, le repartizează acestora domeniile de competență și stabilește ordinea substituirii sale de către adjuncți în cazul absenței sau al imposibilității de exercitare a funcțiilor sale. În cazul în care Procurorul General nu a stabilit ordinea substituirii sale de către adjuncți, funcțiile Procurorului General vor fi exercitate de drept de către adjunctul cu cea mai mare vechime în funcția de procuror.

(3) Procurorul General prezintă Parlamentului anual, pînă în data de 31 martie a anului în curs, un raport despre activitatea Procuraturii în anul precedent.

Articolul 33. Asigurarea independenței procurorului

(1) **Independența procurorului este asigurată prin:**

a) **determinarea strictă, prin lege, a statutului procurorului, delimitarea atribuțiilor Procuraturii, a atribuțiilor și a competențelor procurorului în cadrul exercitării funcțiilor Procuraturii;**

b) procedurile de numire, de suspendare și de eliberare din funcție;

c) **inviolabilitatea lui;**

d) **discreția decizională a procurorului în exercițiul funcției, acordată prin lege;**

e) **stabilirea, prin lege, a interdicției privind imixtiunea altor persoane sau autorități în activitatea procurorului;**

h) alte măsuri prevăzute de lege.

(2) În luarea deciziilor, procurorul este independent în condițiile legii. [...]

Articolul 34. Inviolabilitatea procurorului

(1) Inviolabilitatea procurorului asigură garanții de protecție împotriva oricăror intervenții și imixțiuni în activitatea acestuia.

3. LEGEA Nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative

Articolul 1. Sfera de reglementare

(1) Prezenta lege stabilește categoriile și ierarhia actelor normative, principiile și etapele legiferării, etapele și regulile elaborării proiectelor actelor normative, cerințele de bază față de structura și conținutul actului normativ, reguli privind intrarea în vigoare și abrogarea actului normativ, privind evidența și sistematizarea actelor normative, procedeele tehnice aplicabile actelor normative, precum și reguli privind interpretarea, monitorizarea implementării prevederilor și reexaminarea actului normativ.

Articolul 20. Etapele principale ale legiferării

(1) Principale etape ale legiferării sînt:

a) publicarea anunțului privind inițiativa de elaborare a actului normativ și publicarea studiului de cercetare;

b) elaborarea proiectului actului normativ;

c) emiterea, aprobarea sau adoptarea actului normativ;

d) promulgarea, în cazul în care actul normativ este o lege;

e) publicarea actului normativ.

(2) Etapele legiferării, prevăzute la alin. (1), lit. a), c)–e), pe lângă prezenta lege, pot fi reglementate și de alte acte normative.

Articolul 21. Etapele elaborării proiectului actului normativ

(1) Proiectul unui act normativ se elaborează în cîteva etape consecutive, după cum urmează:

a) desemnarea persoanei responsabile sau, după caz, formarea grupului de lucru care va elabora proiectul, precum și asigurarea suportului tehnic, organizatoric și financiar al procesului de elaborare;

b) determinarea categoriei, conceptului și stabilirea structurii actului normativ;

c) elaborarea versiunii inițiale a proiectului și întocmirea notei informative;

d) întocmirea tabelului de concordanță, în cazul în care prin proiectul actului normativ se urmărește armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

e) consultarea publică, avizarea proiectului actului normativ de către autoritățile a căror competență are tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului actului normativ, efectuarea expertizelor, inclusiv expertiza anticorupție, expertiza juridică și, după caz, expertiza de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și expertiza grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător;

f) întocmirea sintezei obiecțiilor și propunerilor autorităților publice și, după caz, a sintezei recomandărilor reprezentanților societății civile;

g) elaborarea versiunii finale a proiectului de act normativ.

(2) Procedura și termenele privind elaborarea, avizarea, efectuarea expertizelor și definitivarea proiectelor actelor normative, care sînt prezentate spre examinare Guvernului, sînt stabilite de către Guvern.

Articolul 23. Inițierea elaborării proiectelor actelor normative

(1) Proiectele actelor normative sînt elaborate de către autoritățile publice abilitate să le inițieze, conform programelor și planurilor aprobate în modul stabilit de lege, precum și la solicitarea Parlamentului, a Președintelui Republicii Moldova, a Guvernului sau din inițiativă proprie, în modul stabilit de lege.

(2) Subiecții care pot iniția elaborarea proiectelor de acte normative, în limitele competenței și în conformitate cu atribuțiile și domeniul de activitate ale acestora, sînt:

a) deputații în Parlament;

b) Președintele Republicii Moldova;

c) Guvernul, inclusiv prin intermediul ministerelor și altor autorități administrative centrale;

[...].

Articolul 25. Studiul de cercetare

(1) Elaborarea proiectelor actelor normative este precedată, în funcție de **importanța și complexitatea proiectelor respective, de efectuarea studiilor de cercetare în scopul fundamentării necesității sau lipsei acesteia privind inițierea elaborării unui act normativ.** Studiile de cercetare se efectuează pentru cunoașterea temeinică a realităților social-economice ce urmează a fi reglementate, a cadrului normativ relevant, a **reglementărilor similare în legislația altor state, inclusiv a țărilor Uniunii Europene.** [...]

(3) **Studiul de cercetare este efectuat de către subiecții din partea cărora vine propunerea inițierii elaborării actului normativ.** Pentru efectuarea acestuia, subiecții respectivi solicită asistența altor autorități ale administrației publice. Autoritățile publice acordă asistență la efectuarea studiilor de cercetare conform prezentului alineat, în limitele competențelor legale ale acestora. [...]

Articolul 26. Etapele principale ale analizei *ex ante*

(1) Analiza *ex ante* cuprinde următoarele etape principale:

a) definirea problemei, pornind de la analiza relațiilor sociale existente și a celor preconizate, precum și de la inexistența sau ineficiența cadrului normativ relevant;

b) stabilirea obiectivului și a domeniului intervenției juridice;

c) identificarea opțiunilor și mijloacelor necesare pentru soluționarea problemei și/sau atingerea obiectivului și analiza acestora prin intermediul impactului financiar, administrativ, economic, social, asupra mediului etc.;

d) compararea opțiunilor existente și selectarea celor mai bune opțiuni pentru atingerea obiectivului.

(2) Opțiunile recomandate se vor întemeia pe dispozițiile constituționale, pe prevederile legislației naționale și pe cele ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, pe jurisprudența Curții Constituționale și a instanțelor judecătorești, după caz, pe legislația Uniunii Europene, precum și pe doctrina juridică în domeniu.

(3) Analiza *ex ante* se finalizează cu întocmirea unui raport sau a unui document de politici, conform art. 24, care va servi drept suport informativ la elaborarea proiectului actului normativ și a notei informative.

Articolul 28. Determinarea conceptului, categoriei și stabilirea structurii actului normativ

(1) Elaborarea versiunii inițiale a proiectului actului normativ poate fi precedată de elaborarea conceptului viitorului act normativ, ce va cuprinde analiza prevederilor existente în legislație, problemele ce trebuie soluționate, aspectele de bază ce trebuie incluse în viitorul act

normativ și altă informație care explică conceptul. Conceptul actului normativ se aprobă de către autoritatea care a decis asupra necesității elaborării proiectului actului normativ.

(2) În temeiul prevederilor documentelor de politici, al propunerilor inițiale, al studiilor de cercetare, precum și în baza analizei ex ante, persoana responsabilă de elaborarea proiectului actului normativ sau, după caz, grupul de lucru determină conceptul și stabilește categoria și structura actului normativ. **Conceptul și noțiunile determinate trebuie să fie compatibile sau similare celor utilizate în legislația Uniunii Europene.**

Articolul 29. Întocmirea versiunii inițiale a proiectului actului normativ

(1) În baza propunerilor inițiale, a studiului de cercetare și a altor materiale, precum și după consultarea părților interesate, se întocmește versiunea inițială a proiectului actului normativ.

(2) Pentru a se evita lacunele legislative, soluțiile propuse în proiectul actului normativ trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce constituie obiectul de reglementare al proiectului.

(3) Autoritatea publică cu competență de adoptare, aprobare sau emitere a actului normativ poate solicita uneia ori mai multor autorități, organizații sau experți să elaboreze proiectul actului normativ necesar ori proiecte de alternativă, în bază de contract de prestări servicii, în conformitate cu prevederile legale referitoare la achizițiile publice.

(4) Versiunea proiectului actului normativ elaborată în bază de contract este remisă autorității responsabile de elaborarea proiectului pentru a fi supusă tuturor etapelor de elaborare și pentru întocmirea versiunii finale a proiectului.

Articolul 30. Nota informativă la proiectul actului normativ

(1) Concomitent cu elaborarea proiectului actului normativ se întocmește nota informativă la proiect, conform modelului indicat în anexa nr. 1, care va cuprinde cel puțin următoarele compartimente:

a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;

b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;

c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;

d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

e) fundamentarea economico-financiară;

f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare;

g) avizarea și consultarea publică a proiectului;

h) constatările expertizei anticorupție;

i) constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene;

j) constatările expertizei juridice;

k) constatările altor expertize.

(2) Compartimentele prevăzute la alin. (1) lit. g)–k) se includ în nota informativă doar dacă, la elaborarea proiectului actului normativ, au fost realizate etapele corespunzătoare.

(3) Dacă, în urma avizării și supunerii expertizei, proiectul a suferit modificări, nota informativă trebuie modificată în modul corespunzător.

(4) Nota informativă se semnează, în modul prevăzut de legislație, de conducătorul autorității responsabile de elaborarea proiectului de act normativ sau adjunctul acestuia.

Articolul 32. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

(1) Proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect.

(2) **Proiectele actelor normative care țin de domeniile de competență ale Procuraturii Generale, Băncii Naționale a Moldovei, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, precum și ale altor autorități publice autonome, se transmit acestora spre avizare.**

Proiectele actelor normative care reglementează activitatea economică se transmit spre avizare Consiliului Concurenței.

(3) Concomitent sau înainte de transmiterea spre avizare, proiectul actului normativ este supus consultării publice în modul stabilit de Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. [...]

(6) În urma avizării și consultării publice, autorul proiectului întocmește sinteza obiecțiilor și propunerilor autorităților publice, precum și sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile, conform unuia dintre modelele indicate în anexele nr. 2 și nr. 3. Sinteza obiecțiilor și propunerilor și sinteza recomandărilor pot fi incluse într-un singur document (denumit în continuare – sinteză).

(7) Dacă, în urma avizării și consultării publice, proiectul actului normativ a fost completat cu aspecte și concepte noi sau dacă mai mult de 30% din textul proiectului actului normativ a fost modificat, acesta trebuie remis repetat spre avizare și consultare publică.

Articolul 33. Termenele de avizare

(1) Autoritățile publice, instituțiile interesate și reprezentanții societății civile, cărora li s-a prezentat proiectul actului normativ spre avizare sau consultare publică, expediază autorului proiectului avize cu obiecții și propuneri motivate, anexînd, dacă este necesar, versiunea redactată a proiectului sau doar a unor prevederi, ori comunică lipsa de obiecții și propuneri. [...]

(3) Pentru proiectele actelor normative, altele decît cele indicate la alin. (2), **termenul pentru avizare este de 10 zile lucrătoare**. În cazul în care proiectul actului normativ este voluminos sau complex ori dacă se cere studierea unor materiale suplimentare, termenul pentru avizare poate fi prelungit pînă la 30 de zile lucrătoare, cu excepția cazurilor în care conducătorii autorităților publice și instituțiilor implicate în avizarea proiectului au stabilit altfel de comun acord. Avizele cu privire la proiectul actului normativ se remit autorului proiectului sau autorității responsabile cel tîrziu în ultima zi a termenului stabilit pentru avizare.

(4) **Curgera termenului începe în ziua intrării și înregistrării proiectului la autoritatea sau instituția care efectuează avizarea** ori, în cazul circulației documentelor doar în formă electronică, în ziua publicării proiectului în Sistemul informațional pentru avizare.

(5) În cazul în care necesitatea elaborării proiectului unui act normativ derivă dintr-un document de politici, avînd un termen de executare restrîns, sau dacă proiectul este transmis spre avizare repetată, autoritatea publică care a elaborat proiectul actului normativ poate solicita avizarea acestuia în termen restrîns. Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional. [...]

Articolul 34. Expertiza proiectului actului normativ

(1) Expertiza proiectului de act normativ este efectuată concomitent cu avizarea și consultarea publică. Autorul proiectului asigură efectuarea expertizelor economice, financiare, științifice, ecologice, anticorupție, juridice, de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene sau a altei expertize prevăzute de legislație, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ.

(2) Autoritățile publice responsabile de efectuarea expertizelor pot antrena în calitate de experți părți interesate, care nu au participat la elaborarea proiectului actului normativ, inclusiv specialiști din străinătate și din cadrul organizațiilor internaționale. [...]

(6) Expertiza științifică se efectuează, după caz, de către instituțiile științifice și de învățămînt superior de profil, de către experți, avînd menirea de a contribui la:

a) examinarea tuturor aspectelor reglementărilor proiectului și, după caz, propunerea unor reglementări de alternativă;

b) examinarea soluțiilor propuse prin reglementările proiectului în raport cu posibilitățile economico-financiare ale statului, cu situația social-politică și consecutivitatea reglementării proceselor, precum și în contextul asigurării compatibilității actelor normative cu legislația Uniunii Europene. [...]

(8) Concluziile expertizelor sînt expuse în nota informativă la proiectul de act normativ.

Articolul 35. Expertiza anticorupție

(1) **Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament, și are menirea de a:**

a) asigura corespunderea prevederilor proiectului standardelor anticorupție naționale și internaționale;

b) preveni apariția unor reglementări care ar favoriza corupția, prin elaborarea anumitor recomandări în vederea revizuirii reglementărilor respective sau în scopul diminuării efectelor negative ale acestora.

(2) Expertiza anticorupție este efectuată conform metodologiei aprobate de către Centrul Național Anticorupție.

(3) Centrul Național Anticorupție poate antrena în efectuarea expertizei anticorupție specialiști din afara instituției, iar autoritățile publice pot acorda asistență la efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție, în limita competențelor acestora.

(4) Proiectele actelor normative, cu excepția celor prevăzute la art. 6 lit. e)–h), sînt expediate Centrului Național Anticorupție pentru a fi supuse expertizei anticorupție.

(5) Expertiza anticorupție a proiectelor actelor normative prevăzute la art. 6 lit. e)–h) este efectuată de către autorii proiectelor respective, în conformitate cu metodologia de efectuare a expertizei anticorupție. În cazul proiectelor ce conțin reglementări care vizează domeniile vulnerabile la corupție, Centrul Național Anticorupție acordă asistență la efectuarea expertizei anticorupție.

(6) După recepționarea raportului de expertiză anticorupție, autorul proiectului completează nota informativă la proiect cu informația privind constatările acestei expertize și, după caz, include în sinteză obiecțiile și propunerile Centrului Național Anticorupție.

Articolul 37. Expertiza juridică

(1) Expertiza juridică este efectuată de către Ministerul Justiției și este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative elaborate de către autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome. În baza rezultatelor expertizei juridice se întocmește raportul de expertiză juridică.

(2) Expertiza juridică a proiectelor actelor normative stabilite la art. 6 lit. a)–d) se efectuează conform metodologiei aprobate de Ministerul Justiției.

(3) Expertiza juridică are menirea de a asigura:

a) concordanța între proiectul actului normativ și prevederile Constituției, ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, ale legislației naționale și ale legislației Uniunii Europene, concordanța între proiectul actului normativ, precum și jurisprudența Curții Constituționale și cea a Curții Europene a Drepturilor Omului;

b) respectarea standardelor internaționale în domeniul drepturilor omului;

c) reglementarea integrală a raporturilor sociale abordate în proiect;

d) încadrarea dispozițiilor proiectului în cadrul normativ în vigoare;

e) corespunderea proiectului actului normativ normelor tehnicii legislative.

(4) Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome care vizează drepturile și interesele legitime ale omului sînt supuse expertizei juridice obligatorii și se înregistrează de către Ministerul Justiției, în modul stabilit de către Guvern. [...]

(6) Proiectele actelor normative ale autorităților administrației publice locale se supun expertizei juridice în cadrul subdiviziunilor specializate ale acestora.

(7) Obiecțiile și propunerile Ministerului Justiției privind respectarea standardelor în domeniul drepturilor omului, precum și a normelor de tehnică legislativă, se reflectă în versiunea finală a proiectului actului normativ. Respingerea obiecțiilor și propunerilor Ministerului Justiției trebuie motivată în sinteză.

Articolul 39. Definitivarea proiectului

(1) Autorul proiectului studiază obiecțiile și propunerile prezentate în cadrul avizării și al expertizelor, recomandările recepționate în urma consultării publice și, după caz, obiecțiile și

prounerile expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și decide asupra acceptării sau respingerii motivate a acestora.

(2) Propunerile și recomandările acceptate sînt luate în considerare în procesul de definitivare a proiectului actului normativ și de întocmire a versiunii finale a acestuia. Definitivarea proiectului se efectuează fără a afecta compatibilitatea proiectului cu legislația Uniunii Europene.

(3) În cazul atestării unor divergențe conceptuale, autorul proiectului actului normativ organizează o dezbatere cu participarea reprezentanților autorităților publice și ai instituțiilor interesate, ai societății civile pentru identificarea soluțiilor privind remedierea divergențelor. Dacă asemenea soluții nu sînt identificate, în versiunea finală a proiectului este reflectat punctul de vedere al autorității publice responsabile de elaborarea proiectului, iar decizia finală va fi luată de către autoritatea publică cu competență de adoptare, aprobare sau emitere a actului normativ.

Articolul 40. Dosarul de însoțire a proiectului actului normativ

Proiectul actului normativ este prezentat autorității publice cu competență de adoptare, aprobare sau emitere împreună cu dosarul de însoțire, care conține:

- a) nota informativă;
- b) după caz, raportul de analiză *ex ante* sau analiza impactului de reglementare;
- c) avizele și recomandările, în original, recepționate în cadrul avizării și consultărilor publice;
- d) rapoartele de expertiză, în original;
- e) sinteza obiecțiilor și propunerilor autorităților publice și sinteza recomandărilor reprezentanților societății civile, dacă există, indicîndu-se acceptarea sau argumentarea respingerii propunerilor, obiecțiilor și recomandărilor;
- f) declarația de compatibilitate a Centrului de Armonizare a Legislației, precum și tabelul de concordanță actualizat, pentru proiectele marcate cu sigla „UE”;
- g) tabelul comparativ, în care să fie reflectate reglementările în vigoare și modificările propuse, pentru proiectele care conțin modificări la actele normative în vigoare;
- h) alte materiale, după caz, în baza cărora a fost elaborat proiectul de act normativ.

4. LEGE Nr. 797 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului

Articolul 59. Înaintarea amendamentelor la proiectele de acte legislative

(1) **Deputații, comisiile permanente și fracțiunile parlamentare au dreptul să prezinte în scris propuneri conceptuale și amendamente motivate la proiectul de act legislativ, care se transmit comisiei permanente sesizate în fond în termen de cel mult 30 de zile după primirea proiectului. Data înaintării amendamentului va fi data înregistrării acestuia la comisia sesizată în fond, care ține o evidență specială a amendamentelor primite.**

(2) Amendamentele se prezintă sub formă de modificare a cuprinsului punctelor, alineatelor, articolelor, sub formă de completare a proiectului cu articole noi sau de propuneri de excludere a unor cuvinte, puncte, alineate sau articole din proiect.

(3) **Amendamentele trebuie să fie motivate.**

(4) Amendamentele la proiectul de act legislativ se vor examina de comisia permanentă sesizată în fond și, numai dacă aceasta consideră necesar, și de o altă comisie.

Articolul 60. Dezbaterea proiectelor de legi pe lecturi

(1) Proiectele de legi, înscrise pe ordinea de zi a ședinței Parlamentului, se dezbate, de regulă, în două lecturi.

(2) Proiectele de legi ordinare, la decizia Parlamentului, pot fi adoptate într-o singură lectură.

(3) Proiectele de legi organice se adoptă numai după dezbaterea lor în a două lectură.

(4) Proiectele de legi constituționale, proiectele de legi organice în problemele bugetului, finanțelor, economiei care necesită considerabile cheltuieli financiare, proiectele de legi complexe, precum și proiectele de legi în alte probleme importante, la decizia Parlamentului, pot fi supuse dezbaterii și în a treia lectură.

(5) La solicitarea Președintelui ședinței sau a unei fracțiuni parlamentare, cu votul majorității deputaților aleși, unele proiecte de legi pot fi supuse dezbaterilor și adoptării în regim de urgență.

Articolul 61. Dezbaterile proiectelor de legi în primă lectură

(1) Dezbaterile proiectului de lege în prima lectură constă în:

a) prezentarea de către autor a proiectului în conformitate cu art.47;

b) audierea raportului comisiei permanente sesizate în fond;

c) luările de cuvânt ale deputaților cu respectarea obligatorie a ordinii acordării de cuvânt reprezentanților tuturor fracțiunilor parlamentare.

(2) Raportul comisiei permanente sesizate în fond este prezentat de către președintele acesteia sau de un membru al ei desemnat de comisie.

(3) În cadrul dezbaterilor, un deputat are dreptul să adreseze raportorilor cel mult 2 întrebări. Formularea unei întrebări nu poate depăși 2 minute. Fiecare răspuns nu poate depăși 2 minute. Pe marginea proiectelor prezentate, comentariile nu se admit.

(4) Luările de cuvânt stabilite prin alineatele (1) și (2) nu vor depăși 7 minute pentru fracțiunile parlamentare și 5 minute pentru deputați.

Articolul 63. Deciziile adoptate în urma dezbaterii proiectelor de legi în primă lectură

(1) În urma dezbaterii proiectului de lege în primă lectură, Parlamentul poate adopta una din următoarele decizii:

a) adoptarea legii;

b) remiterea proiectului de lege, la propunerea președintelui ședinței, spre definitivare comisiei permanente sesizate în fond sau unei alte comisii competente;

c) aprobarea proiectului de lege în prima lectură și pregătirea lui pentru a fi dezbătut în a doua lectură;

d) respingerea proiectului de lege.

(2) Deciziile Parlamentului asupra dezbaterilor proiectelor de legi în primă lectură se consemnează în stenograma ședinței, dacă Parlamentul nu decide altfel.

(3) Proiectul actului legislativ poate fi supus dezbaterii și votării în lectura a doua (sau finală, după caz) în aceeași ședință, după votarea în prima lectură, dacă nu au parvenit amendamente care necesită examinare suplimentară. Propunerea pentru dezbaterile proiectului actului legislativ în lectura a doua sau/și în cea finală se face la solicitarea comisiei permanente sesizate în fond, a unei fracțiuni parlamentare sau a președintelui ședinței.

Articolul 65. Pregătirea proiectului de lege pentru lectura a doua

(1) După dezbaterile proiectului de lege în primă lectură, acesta se transmite comisiei sesizate în fond sau unei alte comisii competente pentru examinarea amendamentelor deputaților, a obiecțiilor și propunerilor fracțiunilor parlamentare, comisiilor permanente, a avizelor Guvernului, Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului, precum și a propunerilor reprezentanților societății civile, și pentru prezentarea raportului respectiv.

(2) În cadrul pregătirii proiectului de lege pentru dezbaterile în a doua lectură, deputații, comisiile permanente și fracțiunile parlamentare pot prezenta amendamente comisiei sesizate în fond în termen de 10 zile de la data aprobării proiectului în primă lectură. Prevederile art.59 se vor aplica în mod corespunzător.

(3) Autorii amendamentelor pot participa la ședința comisiei pentru definitivarea proiectului de lege. Comisia îl va înștiința în prealabil pe autor despre ținerea ședinței.

(4) Dezbaterile proiectului de lege în lectura a doua va avea loc în cel mult 45 de zile de la data aprobării în primă lectură.

Articolul 66. Dezbaterile proiectului de lege în a doua lectură

Dezbaterile proiectului de lege în a doua lectură constă în:

a) audierea raportului comisiei sesizate în fond;

b) dezbaterile proiectului pe articole;

c) votarea proiectului pe articole și, după caz, în ansamblu, dacă Parlamentul nu va hotărî altfel.

Articolul 67. Expunerea pe marginea fiecărui articol și prezentarea amendamentelor

(1) La discutarea fiecărui articol deputații pot expune punctul de vedere al fracțiunii parlamentare din care fac parte sau punctul personal de vedere în cel mult 2 minute.

(2) De asemenea, va putea lua cuvîntul și reprezentantul Guvernului.

(3) În cadrul luărilor de cuvînt pot fi făcute amendamente orale referitoare la tehnica legislativă și la limbă.

Articolul 68. Dezbaterile pe articole

(1) Dezbaterile articolelor începe cu amendamentele. Amendamentul poate fi rostit doar o singură dată și trebuie să se refere la conținutul unui articol separat.

(2) În cadrul dezbaterilor pe articole, autorii amendamentelor pot să argumenteze propunerile, făcute de ei și respinse de comisie, în cel mult 2 minute.

(3) Referitor la amendamentele prezentate în condițiile art.67 alin.(3), raportorul comisiei permanente sesizate în fond poate da răspunsuri oral, totodată timpul pentru fiecare răspuns nu va depăși 2 minute.

Articolul 69. Dezbaterile și votarea amendamentelor

(1) Dezbaterile amendamentelor începe cu cele prin care se propune excluderea unora dintre textele cuprinse în articolul supus dezbaterii și continuă cu cele privind modificarea sau completarea acestuia.

(2) Parlamentul se va pronunța prin vot asupra fiecărui amendament (după caz, a sintezei amendamentelor), cu excepția cazurilor în care adoptarea unuia exclude acceptarea celorlalte.

(3) Autorul amendamentului îl poate retrage în orice moment pînă la votarea lui.

Articolul 71. Adoptarea actului legislativ în lectura finală

(1) În cazul în care, la dezbaterile proiectului de act legislativ în ultima lectură, au fost acceptate multiple amendamente, propuneri și obiecții care modifică esențial textul proiectului, Parlamentul poate decide transmiterea acestuia pentru redactare în comisia sesizată în fond și prezentare spre adoptare în lectura finală. Pentru proiectele de legi complexe și de coduri, lectura finală este obligatorie.

(2) Termenul de redactare se stabilește de Parlament în funcție de calitatea, complexitatea și volumul actului legislativ, dar nu poate depăși 30 de zile lucrătoare, cu excepția legilor complexe și a codurilor, care vor fi redactate în cel mult 3 luni.

(3) Înainte de a fi semnate de Președintele Parlamentului, actele legislative prevăzute în alin.(1) se supun adoptării în lectura finală, în cadrul căreia nu pot fi făcute modificări sau prezentate amendamente, însă pot fi invocate excepții vizînd neconcordanțele dintre textul examinat în ultima lectură de către Parlament și textul prezentat pentru lectura finală.

(4) Adoptarea actului legislativ în lectura finală exprimă intenția și acordul autorității legislative de a se aplica actul anume în redacția prezentată, pornindu-se de la sensul și logica internă a prevederilor respective.

5. LEGEA Nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional

Articolul 4. Scopul prezentei legi

Prezenta lege are drept scop:

a) să asigure informarea multilaterală asupra procesului decizional din cadrul autorităților publice;

b) să asigure participarea directă a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional;

c) să eficientizeze procesul decizional în cadrul autorităților publice;

d) să sporească gradul de răspundere al autorităților publice față de cetățeni și societate;

- e) să stimuleze participarea activă a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional;
- f) să asigure transparența activității autorităților publice.

Articolul 5. Principiile transparenței procesului decizional

Transparența în procesul decizional se bazează pe următoarele principii:

- a) informarea, în modul stabilit, a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate despre inițierea elaborării deciziilor și despre consultarea publică pe marginea proiectelor de decizii respective;
- b) asigurarea de posibilități egale pentru participarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate la procesul decizional.

Articolul 6. Drepturile părților interesate

Cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate au dreptul:

- a. să participe, în condițiile prezentei legi, la orice etapă a procesului decizional;
- b. să solicite și să obțină informații referitoare la procesul decizional, inclusiv să primească proiectele de decizii însoțite de materialele aferente, în condițiile Legii privind accesul la informație;
- c. să propună autorităților publice inițierea elaborării și adoptării deciziilor;
- d. să prezinte autorităților publice recomandări referitoare la proiectele de decizii supuse discuțiilor.

Articolul 7. Obligațiile autorităților publice

(1) Autoritățile publice sînt obligate, după caz, să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, inclusiv prin:

- a) diseminarea informației referitoare la programele (planurile) anuale de activitate prin plasarea acestora pe pagina web oficială a autorității publice, prin afișarea lor la sediul acestuia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzarea lor în mass-media centrală sau locală, după caz;
- b) informarea, în modul stabilit, asupra organizării procesului decizional;
- c) instituționalizarea mecanismelor de cooperare și de parteneriat cu societatea;
- d) recepționarea și examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, ale altor părți interesate în scopul utilizării lor la elaborarea proiectelor de decizii;
- e) consultarea opiniei tuturor părților interesate de examinarea proiectelor de decizii, conform prezentei legi.

(2) Transparența procesului decizional în cazul Parlamentului se asigură în conformitate cu regulamentul acestuia.

Articolul 9. Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei

(1) După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială, îl va expedia imediat prin intermediul poștei electronice părților interesate, îl va afișa la sediul său într-un spațiu accesibil publicului și/sau îl va difuza în mass-media centrală sau locală, după caz.”

(2) Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei va conține, în mod obligatoriu:

- a) argumentarea necesității de a adopta decizia;
- b) termenul-limită, locul și modalitatea în care părțile interesate pot prezenta sau expedia recomandări
- c) datele de contact ale persoanelor responsabile de recepționarea și examinarea recomandărilor (numele și prenumele, numărul de telefon, adresa electronică);

(3) Anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei poate fi retras de pe pagina web oficială a autorității publice doar după adoptarea deciziei sau retragerea proiectului de decizie din procesul de elaborare.

Articolul 10. Accesul la proiectele de decizii

(1) Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei interesate.

(2) Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia se plasează pe pagina web oficială a autorității publice responsabile cel puțin pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor.

Articolul 14. Adoptarea deciziilor în regim de urgență

[...] (2) Argumentarea necesității de a adopta decizia în regim de urgență fără consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate va fi adusă la cunoștința publicului în termen de cel mult 10 zile lucrătoare de la adoptare, prin plasare pe pagina web a autorității publice, prin afișare la sediul acesteia într-un spațiu accesibil publicului și/sau prin difuzare în mass-media centrală sau locală, după caz.

6. LEGE Nr. 618 din 31.10.1995 securității statului

Articolul 1. Securitatea statului

Securitatea statului este parte integrantă a securității naționale. Prin securitatea statului se înțelege protecția suveranității, independenței și integrității teritoriale a țării, a regimului ei constituțional, a potențialului economic, tehnico-științific și defensiv, a drepturilor și libertăților legitime ale persoanei împotriva activității informative și subversive a serviciilor speciale și organizațiilor străine, împotriva atentatelor criminale ale unor grupuri sau indivizi aparte.

Articolul 5. Direcțiile principale ale activității de asigurare a securității statului

Direcțiile principale ale activității de asigurare a securității statului sînt:

- a) formarea politicii interne și externe în funcție de interesele asigurării securității statului;
- b) stabilirea și aplicarea unui sistem de măsuri cu caracter economic, politic, juridic, militar, organizatoric și de altă natură, orientate spre descoperirea, prevenirea și contracararea la timp a amenințărilor la adresa securității statului;
- c) constituirea unui sistem de organe ale securității statului, delimitarea atribuțiilor lor, asigurînd interacțiunea dintre ele, precum și crearea mecanismului de control și supraveghere asupra activității lor;
- d) perfecționarea cadrului juridic al asigurării securității statului;
- e) coordonarea cu alte state a eforturilor în vederea descoperirii, prevenirii și contracarării eventualelor amenințări la adresa securității statului.

Articolul 10. Președintele Republicii Moldova

Președintele Republicii Moldova:

- a) exercită conducerea generală a activității de asigurare a securității statului și este responsabil de starea securității statului în limitele atribuțiilor stabilite de legislație;
- b) ia măsurile necesare privind asigurarea securității statului, în conformitate cu legislația;
- c) asigură conlucrarea autorităților publice în domeniul asigurării securității statului;
- d) **instituie și administrează, în conformitate cu legislația, organe consultative pentru problemele asigurării securității statului;**
- e) emite decrete cu caracter normativ cu privire la problemele asigurării securității statului;
- f) poartă tratative și încheie tratate internaționale, în numele Republicii Moldova, legate de asigurarea securității statului.

Articolul 12. Consiliul Suprem de Securitate

(1) Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ care analizează activitatea ministerelor și a altor autorități administrative centrale în domeniul asigurării securității naționale și prezintă recomandări Președintelui Republicii Moldova în probleme de politică externă și internă a statului.

(2) Consiliul Suprem de Securitate își desfășoară activitatea în temeiul Constituției Republicii Moldova, prezentei legi, altor acte legislative.

(3) Președinte al Consiliului Suprem de Securitate este Președintele Republicii Moldova.

(4) Componența numerică și nominală, atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate și programul lui de lucru se aprobă de Președintele Republicii Moldova. Din componența Consiliului Suprem de Securitate fac parte, din oficiu, Președintele Parlamentului, Prim-ministrul, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, ministrul apărării, ministrul afacerilor interne, directorul Serviciului de Informații și Securitate, Procurorul General și guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei.

(5) În vederea realizării deciziilor Consiliului Suprem de Securitate, membrii acestuia emit dispoziții care nu depășesc limitele competențelor constituționale și legale conferite de funcția pe care o dețin.

(5¹) Prin derogare de la prevederile alin.(5), Banca Națională a Moldovei aplică deciziile Consiliului Suprem de Securitate în măsura în care acestea nu aduc atingere statutului și autonomiei ei stabilite prin lege. [...]

(9) Prin derogare de la prevederile alin.(7), Banca Națională a Moldovei furnizează informații și date în condițiile unui acord încheiat cu Consiliul Suprem de Securitate, iar în anumite cazuri, cu acordul terțelor autorități competente, dacă acestea provin din alt stat.

Articolul 13. Sistemul organelor securității statului

(1) Sistemul organelor securității statului se constituie din Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Poliția de Frontieră din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul Vamal, precum și din instituțiile de învățământ și alte instituții și organizații nemilitarizate ale organelor securității statului. [...]

IV. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

La data de 31.10.1995, forul legislativ, pornind de la prioritățile naționale, de la prezența factorilor a căror acțiune ar putea periclita securitatea Republicii Moldova, precum și de la necesitatea de a stabili baza asigurării securității statului, competența autorităților publice supreme din acest domeniu, sistemul organelor securității statului, drepturile și obligațiile cetățenilor, ale unităților economice privind asigurarea securității statului, a adoptat Legea securității statului, Nr. 618 din 31.10.1995, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.10-11/117 din 13.02.1997.

Astfel, în vederea instituirii unui organ consultativ pe lângă Președintele Republicii Moldova și realizării atribuțiilor constituționale ale acestuia în domeniul asigurării securității statului – a fost decisă crearea instituției Consiliului Suprem de Securitate (*în continuare „C.S.S.”*). Rolul acestuia potrivit legii este, *inter alia*, de a analiza activitatea ministerelor și a altor autorități administrative centrale pe domeniul de competență.

Conform art.12 alin.(1) din Legea securității statului, Nr. 618 din 31.10.1995,

(1) Consiliul Suprem de Securitate este un organ consultativ care analizează activitatea ministerelor și a altor autorități administrative centrale în domeniul asigurării securității naționale și prezintă recomandări Președintelui Republicii Moldova în probleme de politică externă și internă a statului.

Din momentul adoptării legii, până la 09.12.2016 – data adoptării Legii Nr. 270 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, art.12 alin.(4) din Legea securității statului, Nr. 618 din 31.10.1995 statua:

(4) Componența numerică și nominală, atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate și programul lui de lucru se aprobă de Președintele Republicii Moldova.

Odată cu adoptarea Legii Nr. 270 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, articolul 12 din Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995, a suferit modificări, fiind astfel completat alineatul (4) cu textul:

„Din componența Consiliului Suprem de Securitate fac parte, din oficiu, Președintele Parlamentului, Prim-ministrul, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, ministrul apărării, ministrul afacerilor interne, directorul Serviciului de Informații și Securitate, Procurorul General și guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei.”

Respectiv, de rînd cu exponenții puterii executive, mandatar ai atribuțiilor de exercitare a securității statului și deținători în subordine a autorităților, care reprezintă sistemul organelor securității statului în sensul art. 13 din Legea Nr. 618 din 31.10.1995 – a fost inclus din oficiu în componența C.S.S. și Procurorul General, exponent al Procuraturii, organ consacrat constituțional, independent, parte a autorității judecătorești, care contribuie la înfăptuirea justiției și care nu face parte, potrivit legii, din sistemul organelor securității statului.

A. **Incidența art.1, art.6, art.7, art.64 alin.(1), art.74 din Constituție coroborate cu prevederile art.124 din Constituția Republicii Moldova**

Dispozițiile art.1 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, consacră principiul statului de drept, ale cărui exigențe privesc scopurile majore ale activității statale, prefigurate în ceea ce este numit *domnia Legii*, sintagmă ce implică subordonarea statului față de drept, **asigurarea acelor mijloace care să permită dreptului să cenzureze opțiunile politice și, în acest cadru, să pondereze eventualele tendințe abuzive, discreționare ale structurilor etatice**. Statul de drept asigură supremația Constituției, corelarea legilor și a tuturor actelor normative cu aceasta, existența regimului de **separație a puterilor publice**, care trebuie să acționeze în limitele legii, și anume în limitele unei legi ce exprimă voința generală. Statul de drept consacră o serie de garanții, inclusiv jurisdicționale, care asigură respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor prin autolimitarea statului, respectiv încadrarea autorităților publice în coordonatele dreptului. Aceste statuări, Curtea Constituțională le-a consacrat în §40 al Hotărârii Nr. 7 din 16.04.2015.

Într-o altă hotărâre a sa Curtea a reținut, în §54, că **exigențele statului de drept presupun asigurarea legalității, securității juridice, interzicerea arbitrarului** [...].*[A se vedea §54 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 22 aprilie 2013].*

Statul de drept presupune că, orânduirea socială și de stat se bazează pe normele și principiile fundamentale ale dreptului. O trăsătură esențială a statului de drept este subordonarea rigidă a tuturor, inclusiv a instituțiilor statale, normelor clare, previzibile și prestabilite ale dreptului. *[A se vedea §31 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 7].*

Oportunitatea este o categorie și o realitate a momentului, în timp ce statul de drept este o permanență, este o constantă ce trebuie să se călăuzească după justiție. Statul de drept se fundamentează pe **justiție și nu pe oportunitate**. Fără a denunța categoric importanța și impactul oportunității, menționăm că, ea trebuie aplicată numai în cadrul legii. Justiția se înfăptuiește numai în baza legii. *[Hotărârea Curții Constituționale Nr. 30 din 10-11-1997]*

Așadar, necesitatea exercitării controlului de constituționalitate a procedurii de legiferare, a art.IV. pct.1. din Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.270 din 09.12.2016, în partea ce vizează completarea art.12 alin.(4) din Legea securității statului nr. 618-XIII din 31 octombrie 1995, cu textul: „[...] *Procurorul General* [...]”, derivă din relevarea unor deficiențe admise de Parlament la adoptarea articolului respectiv, ceea ce prezumă că nu au fost respectate exigențele constituționale ale art.1 alin.(3), art.6 și art.64 alin.(1) coroborate fiind cu prevederile Regulamentului Parlamentului, în particular art.59 – 69, fapt ce afectează, pe cale de consecință, și garanțiile proclamate în art.124 din Constituția Republicii Moldova.

In concreto, dacă e să trecem în revistă și să analizăm activitatea de legiferare a art. IV. pct.1 al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.270 din 09.12.2016, în partea ce se referă la sintagma „[...] *Procurorul General* [...]”, atestăm că Legislativul a admis anumite carențe de natură procesuală la adoptarea Legii de modificare vizate, după cum urmează din retrospectiva descrisă *infra*.

Temei pentru operarea modificărilor menționate a servit inițiativa legislativă nr.436 din 23.11.2016 a unui grup de deputați ai fracțiunii parlamentare a Partidului Democrat.

Potrivit textului proiectului de lege inițial, Art.IV. cuprindea o singură modificare în textul Legii securității statului nr.618-XIII din 31.10.1995, și anume excluderea din art.13 a sintagmei „Serviciul Protecție și Pază de Stat”.

Ulterior, la 05.12.2016, prin amendamentul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică, înregistrat cu nr. SS62, la proiectul de lege sus-menționat, fără careva argumentări și fără o motivare a amendamentului, contrar art.59 alin.(1) și (3) din Regulamentul Parlamentului, a fost propusă completarea alin.(4) al art.12 din Legea securității statului nr.618-XIII din 31.10.1995, *inter alia*, cu referire la componența Consiliului Suprem de Securitate, prin care s-a inclus și Procurorul General în calitate de membru din oficiu.

Or, reamintim că, în corespundere cu art.59 din Legea Nr. 797 din 02.04.1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului,

(1) Deputații, comisiile permanente și fracțiunile parlamentare **au dreptul să prezinte, în scris, propuneri conceptuale și amendamente motivate la proiectul de act legislativ**, care se transmit comisiei permanente sesizate în fond în termen de cel mult 30 de zile după primirea proiectului. Data înaintării amendamentului va fi data înregistrării acestuia la comisia sesizată în fond, care ține o evidență specială a amendamentelor primite.

(3) **Amendamentele trebuie să fie motivate.**

Potrivit Raportului Comisiei sesizate în fond – de securitate națională, apărare și ordine publică asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative din 09.12.2016 și a Sintezei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectul de lege vizat, observăm că, niciunul dintre autorii amendamentului nu au invocat motivele de includere a acestor amendamente, iar membrii comisiei sesizate în fond nu a efectuat careva propuneri, sugestii sau obiecții.

În acest context, urmează a fi menționat că, în conformitate cu art.21 al Legii nr.100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative,

„...proiectul unui act normativ se elaborează în câteva etape consecutive [...] care include (1) elaborarea versiunii inițiale a proiectului și întocmirea notei informative [...] (2) consultarea publică, (3) avizarea proiectului actului normativ de către autoritățile a căror competență are tangență directă sau indirectă cu obiectul de reglementare a proiectului [...] (4) efectuarea expertizelor, inclusiv expertiza anticorupție, expertiza juridică [...] (5) întocmirea sintezei obiecțiilor și propunerilor autorităților publice și recomandărilor societății civile; (6) elaborarea versiunii finale a proiectului de act normativ. [...].

Potrivit art.32 din Legea nr.100,

(1) Proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect.

(2) Proiectele actelor normative care țin de domeniile de competență ale Procuraturii Generale, Băncii Naționale a Moldovei, Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, precum și ale altor autorități publice autonome, se transmit acestora spre avizare. [...].

Subsidiar, în conformitate cu art.35 din legea menționată,

(1) Expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament [...].

În consecință, potrivit stenogramei ședinței Parlamentului Republicii Moldova din ziua de 09.12.2016, a avut loc dezbaterea și adoptarea, în două lecturi, a proiectului de Lege nr.436 din 23.11.2016 (*a se vedea* pag.139-174; 222-223 din Stenogramă), astfel fiind viciată procedura de adoptare a Legii, or, în lipsa transparenței decizionale generată de lipsa consultărilor publice a tuturor entităților vizate, adică fără solicitarea avizării proiectului actului normativ, inclusiv de către Procuratura Generală, precum și abordarea formală a forului legislativ de a vota în termeni proximi „în două lecturi”, legea menționată, sunt de natură să afecteze procedura și exigențele de adoptare a legilor.

În condițiile enunțate, urmează a fi interpretat că, un amendament propus de către deputați urmează să corespundă aceluiași rigori, care îi sunt impuse unui proiect de lege.

Respectiv, în cazul în care un amendament vizează promovarea unor modificări tehnice, de structură, sau vizează completarea cu unele norme de detaliere a unor raporturi juridice, acesta fiind motivat, poate fi adoptat fără a parcurge toate etapele pe care le parcurge un proiect de lege.

A contrario, în cazul în care amendamentul vizează modificări și completări conceptuale și de substanță, fără a fi supuse consultărilor publice, avizărilor de către organele competente și/sau care sunt vizate în amendament, și fără a fi supuse expertizelor – acesta viciază transparența decizională și procedura constituțională de adoptare a legilor, din care considerent, pe cale de consecință, afectează independența Procuraturii, devenind incidente speței art.1 alin.(3), art.6, art.64, art.74 și art.124 din Constituția Republicii Moldova, totodată, fiind admis un dezechilibru între principiul autonomiei parlamentare și principiul dezbaterii parlamentare a proiectelor de lege, ceea ce face aplicabil și art.74 alin.(1) din Constituție.

Prin urmare, contrar normelor legale imperative, în Comisiile parlamentare și în ședința plenară a Parlamentului a fost prezentat un amendament, care depășește cadrul de reglementare a legii de modificare, care nu a fost motivat și care nu a fost supus avizării de către Procuratura Generală (având în vedere includerea Procurorului General în componența C.S.S.), nu a fost supus expertizărilor și consultărilor publice.

Potrivit art.74 alin.(3) din Constituție,

(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, **după cel puțin două lecturi.**

După cum rezultă din recenta jurisprudență constituțională, Curtea Constituțională este împuternicită cu verificarea constituționalității unei legi prin prisma aspectului său procedural, în vederea asigurării unui remediu efectiv împotriva viciilor de procedură, care au fost admise eventual de Parlament la adoptarea legilor¹.

Mai mult, Curtea Constituțională a precizat, în propria jurisprudență, că cerința adoptării legilor organice „după cel puțin două lecturi”, așa cum rezultă din art. 74 alin. (1) din Constituție, nu se rezumă „doar la respectarea unei condiții

¹ *a se vedea* HCC nr.14 din 27.04.2021, §26, §31

formale la adoptarea unei Legi”, iar sintagma „după cel puțin două lecturi” conține atât un element procedural, cât și un element substanțial. Elementul procedural presupune că Parlamentul trebuie să voteze în două lecturi proiectul de lege organică. Pe de altă parte, elementul substanțial presupune că, până la votare, Parlamentul trebuie să supună dezbaterilor conținutul proiectului de lege organică.”².

În context, considerăm că, în speță sunt aplicabile *mutatis mutandis* aprecierile Curții Constituționale, date în rezultatul exercitării controlului constituțional în legătură cu pronunțarea HCC nr.14 din 27.04.2021 și HCC nr.17 din 10.06.2021, fapt pentru care așteptarea legitimă este ca Înalta Curte să își urmeze propria jurisprudență și să procedeze similar și în această cauză.

Suplimentar, Curtea a mai relevat în jurisprudența sa, că la baza statului de drept, consacrat de art.1 alin.(3) din Constituție, stă principiul legalității. Nici o lege și nici un alt act juridic, care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică (art.7 din Constituție).

Înalta Curte a menționat în Hotărârea sa Nr.27 din 20.09.2013 că,

„[...] legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, presupune **conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice**. Comportamentul legal vizează atât activitatea de legiferare a Parlamentului, cât și stabilirea normelor interne de organizare și funcționare, care au o conexiune directă cu procesul legiferării.”

Mai mult ca atât, Curtea Constituțională în Hotărârea nr.3 din 09.02.2012 a statuat că,

„66. Analizând argumentele invocate de către autoritățile publice pentru justificarea intervențiilor în structura sistemului judecătoresc în scopul promovării proiectului Legii nr.163, Curtea a constatat **lipsa de consecutivitate în acest proces, discrepanța, tendențiozitatea, neargumentarea juridică științifică, statistică, practică etc. a propunerilor**. (nota autorului: e.g. amendamentul Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică)”

Prin urmare, raționamentele expuse de către Curte în pct.66 din HCC nr.3 din 09.02.2012 sunt eminent aplicabile și situației determinată de legea contestată. Or, neargumentarea/nemotivarea juridică, științifică, practică a legii de modificare determină încălcarea principiilor statului de drept, puterea legislativă desconsiderând principiul separării și colaborării puterilor în stat, enunțat în articolul 6 din Constituție.

Din aceeași perspectivă, Curtea a mai reținut că³,

„ [...] **supremația Constituției reprezintă un principiu general, a cărui respectare este obligatorie, inclusiv pentru autoritatea legiuitoare, care nu poate adopta acte legislative și aproba reguli procedurale parlamentare contrare dispozițiilor sau principiilor Constituției. Autonomia parlamentară nu legitimează instituirea unor reguli care încalcă litera și spiritul Legii Supreme.**”

Corelat cu art.1 alin.(3) din Constituție, sub aspectul principiului legalității considerăm că, adoptarea unei legi de modificare a unei legi organice, cu încălcarea

² Ibidem, §35

³ Hotărârea Curții Constituționale Nr. 20 din 04.06.2014, §54

prevederilor, care vizează transparența decizională generată de lipsa consultărilor publice a tuturor entităților vizate, adică fără solicitarea avizării proiectului actului normativ, inclusiv de către Procuratura Generală, precum și abordarea formală a forului legislativ de a vota în aceeași zi, imediat „în două lecturi”, legea menționată, – este contrară normelor Constituționale, principiilor legalității, oportunității, coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice.

B. Incidența art.23 alin.(2) din Constituție - Principiul clarității și accesibilității normei legale, coroborate cu art.1 alin.(3), 6, 54, 74, și 124 din Constituție

Curtea Constituțională, în §99 al Hotărârii Nr. 12 din 04.06.2013, a reținut că articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea Europeană, prin jurisprudența sa, impune ca **normele adoptate de autoritățile publice să fie inclusiv suficient de precise, previzibile și să corespundă principiului reglementării specifice.** Curtea a constatat că rigorile impuse de art.23 alin.(2) din Constituție, precum obligația statului de a asigura fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile și de a face accesibile actele normative, includ principiile Convenției Europene și ale jurisprudenței Curții Europene de a asigura precizia, previzibilitatea legii și reglementarea specificativă.

Orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea predictibilitatea și accesibilitatea actului.

Legea trebuie să **reglementeze în mod unitar**, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor [*§108 din Hotărârea Curții Constituționale Nr. 13 din 15.05.2015*].

Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție [*§10 din Hotărârea Curții Constituționale nr. Nr. 26 din 23.11.2010*].

În acest sens, Curtea a reținut că la elaborarea unui act normativ legiuitorului trebuie să respecte norme de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate [*§50-51 din Hotărârea Nr. 26 din 27.09.2016*].

Curtea Europeană la fel a statuat că nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de conținutul actului normativ avut în vedere, domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat” [*Chorherr v. Austria, 25 august 1993, §25*].

A mai consacrat aceasta, că testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia [*Silvei și alții v. Regatul Unit, 25 martie 1983, § 80*].

Raportând textul celor menționate la obiectul de sesizare menționăm următoarele:

Potrivit art.12 alin.(4) din Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995,

„(4) Componenta numerică și nominală, atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate și programul lui de lucru se aprobă de Președintele Republicii Moldova. [...]”

În corespundere cu prevederile art.94 alin. (1) din Constituție,

(1) **În exercitarea atribuțiilor sale, Președintele Republicii Moldova emite decrete, obligatorii pentru executare pe întreg teritoriul statului. Decretele se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.**

Examinînd textele din normele citate putem deduce că, atribuțiile C.S.S., se aprobă de Președintele Republicii Moldova, prin decret.

A contrario, potrivit art.12 alin.(2) din Legea securității statului,

(2) **Consiliul Suprem de Securitate își desfășoară activitatea în temeiul Constituției Republicii Moldova, prezentei legi, altor acte legislative.**

Respectiv, la caz se atestă două particularități:

- (i) Decretul Președintelui nu poate fi inserat în sintagma „altor acte legislative” din conținutul art.12 alin.(2) din Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995, din motivul că acesta deși constituie un act normativ, nu este un act legislativ întrucât unica autoritate legislativă a statului în temeiul normelor Constituționale – este Parlamentul Republicii Moldova; și
- (ii) Printr-un act al Președintelui Republicii Moldova, nu pot fi stabilite atribuții ale unui organ de o asemenea dimensiune și importanță precum este C.S.S., detalierea și stabilirea acestora urmînd a fi ridicate la rang de lege.

Respectiv, **lipsa reglementărilor exprese în Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995 a atribuțiilor C.S.S. constituie un vid legislativ, oferind astfel Președintelui Republicii Moldova, prerogative nejustificate care atentează la prevederile art.1 alin.(3), 6, 23, 54, 124 din Constituție, lăsînd loc arbitrariului în activitatea acestuia** (e.g. solicitarea de raportare a Procurorului General, formularea indicațiilor în adresa Procurorului General, inclusiv de prezentare a informațiilor despre investigațiile penale în derulare, aprecierea publică subiectivă a activității procurorilor pe cauzele penale pendinte).

În acest context, Curtea a reținut, că **exigențele statului de drept presupun asigurarea legalității, securității juridice, interzicerea arbitrarului [...].** [*A se vedea §54 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 4 din 22 aprilie 2013*].

Statul de drept presupune că, orînduirea socială și de stat se bazează pe normele și principiile fundamentale ale dreptului. O trăsătură esențială a statului de drept este subordonarea rigidă a tuturor, inclusiv a instituțiilor statale, normelor clare,

previzibile și prestabilite ale dreptului. [A se vedea §31 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 7].

Constatăm astfel, că libertatea stabilirii atribuțiilor CSS-ului de către Președinte generează **indici de imprevizibilitate a limitelor competențelor acestuia, (incidența art.23 din Constituție), lipsa asigurării securității juridice, riscuri de ingerințe, arbitrariu și subordonare a Procuraturii față de puterea executivă, (incidența art.6 din Constituție)** având, drept rezultat, repercusiuni nefaste asupra activității instituțiilor incluse în componența CSS, în speță a Procuraturii, din punct de vedere al respectării principiului legalității (art.1 din Constituție) coroborat cu principiul independenței, autonomiei și competențelor exclusive ale Procuraturii (art.124 din Constituție).

La caz, aferent vidurilor legislative, amintim și statuările Curții Constituționale în Hotărârea nr. 17 din 19.05.2016, care a reținut că,

71. [...] fiind în prezența unei omisiuni legislative și în virtutea rolului său de garant al supremației Constituției, nu poate ignora viciul de neconstituționalitate existent, deoarece tocmai această omisiune este cea care generează, *eo ipso*, încălcarea dreptului constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. Or, Curtea Constituțională, potrivit art. 134 din Legea fundamentală, garantează supremația Constituției, ceea ce presupune, printre altele, conformitatea întregului drept cu Constituția.

Considerăm relevant de a menționa că, în legislația de referință a României, **atribuțiile Consiliului Suprem de Apărare a Țării (organ similar C.S.S. din care nu face parte Procurorul General), sunt incluse și prevăzute expres de capitolul 2, articolul 4 din Legea nr. 415 din 27 iunie 2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării.**

Din considerentele menționate, solicităm respectuos Curții Constituționale, pe de o parte, exercitarea controlului constituționalității sintagmei „[...] atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate [...] se aprobă de Președintele Republicii Moldova” din articolul 12 alin.(4) din Legea Nr. 618 din 31.10.1995 securității statului, precum și exercitarea controlului constituționalității art. 12 din Legea Nr. 618 din 31.10.1995 securității statului, sub aspectul lipsei reglementărilor legislative a atribuțiilor Consiliului Suprem de Securitate și existenței unui vid legislativ, pe de altă parte.

Considerăm astfel că, acordarea Președintelui Republicii Moldova a atribuțiilor de a adopta și de a determina limitele funcționale ale C.S.S., contravine normelor Constituționale și creează riscuri majore pentru exercitarea arbitrariului în exercitarea funcțiilor pe care le deține în C.S.S. și încălcarea, pe cale de consecință, a articolelor 6, 54 și 124 alineatul (1) din Constituție.

Subsidiar, lipsa reglementărilor exprese în lege aferente atribuțiilor C.S.S., încalcă principiile accesibilității și previzibilității normei legale, consfințit la art.23 alin.(2) din Constituție, coroborat cu art.1 alin.(3), 6, 54, 124 din Constituție.

C. Incidența art. 6 și art. 124 din Constituție

Principiul fundamental aflat la baza organizării și funcționării statului este separația celor trei puteri: legislativă, executivă și judecătorească. Exercițiul lor armonios presupune că fiecare autoritate are un domeniu separat și special, decupat în puterea publică, înzestrată cu arme defensive în raport cu celelalte puteri.

Fiecare dintre aceste autorități este investită cu prerogative strict delimitate, nici una dintre ele neavând posibilitatea de a uzurpa atribuțiile celorlalte [*§5 din Hotărârea Curții Constituționale Nr: 35 din 10.10.2000*].

Separația puterilor în stat, în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească presupune instituirea unui sistem de garanții, restricții și echilibre, care ar exclude posibilitatea dominării uneia dintre ele, ar asigura funcționarea autonomă a fiecărei ramuri a puterii, precum și colaborarea lor [*§2 din Hotărârea Curții Constituționale Nr: 5 din 18.02.2011*].

Respectarea principiului separării puterilor, astfel după cum a indicat Curtea Constituțională, implică nu doar faptul că nici una din ramurile puterii nu intervine în competențele unei alte ramuri, dar și faptul că nici una dintre aceste ramuri nu își va neglija atribuțiile pe care este obligată să le exercite în domeniul specific de activitate - îndeosebi atunci când o astfel de obligație este statuată în Legea Supremă sau a fost impusă printr-o hotărâre a Curții Constituționale, instanță care, în virtutea art.134 din Constituție, asigură în cele din urmă realizarea principiului separării puterii de stat [*§51 din Hotărârea Curții Constituționale Nr: 33 din 10.10.2013*].

Prin urmare, ținem să menționăm că, **prin modificările operate în Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995, în partea introducerii Procurorului General drept membru din oficiu în conținutul art. 12 alin.(4) din lege, este grav afectat principiul separației puterilor în stat.**

Astfel, potrivit prevederilor Constituționale și potrivit construcției Legii supreme, Procuratura este inclusă în Constituție – în Capitolul IX, sub denumirea „Autoritatea Judecătorească”, Secțiunea a 3-a, respectiv, făcând parte indispensabil din puterea judecătorească, contribuie la înfăptuirea justiției.

Mai mult ca atât, potrivit art.124 alin.(1) din Constituție,

Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

O astfel de autonomie și independență este recunoscută, de altfel, și Procurorului General, iar în aceste condiții, relevăm că, odată cu adoptarea art.IV. pct.1. al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.270 din 09.12.2016, prin care a fost completat art.12 alin.(4) din Legea securității statului nr.618-XIII din 31.10.1995, Procurorul General compare pentru prima dată în calitate de membru *ex-officio* al Consiliului Suprem de Securitate.

Odată cu avizarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova, Curtea Constituțională a reținut rolul important al Procuraturii în sistemul autorităților statului și în protecția libertății persoanei,

statuând în același timp că „*Procuratura joacă un rol important în asigurarea funcționării sistemului justiției penale în mod independent și imparțial*”.⁴

Astfel, din pasajul citat, coroborat cu textul constituțional prevăzut de art.124 alin.(1) din Constituție, cu excepția sintagmei „și al altor proceduri prevăzute de lege.”, stabilim cu ușurință că legiuitorul constituant i-a atribuit Procuraturii un rol deosebit în sistemul justiției penale, anume prin intermediul procedurilor penale.

În altă ordine de idei, observăm că, sintagma „și al altor proceduri prevăzute de lege.”, stipulată în dispoziția alin.(1) art.124 din Constituție și, coroborată cu textul constituțional prevăzut de alin.(3) art.124 din Constituție, permite un răspuns *expressis verbis* asupra faptului că, aceste „*proceduri prevăzute de lege*” reprezintă, *sensu stricto*, anumite legi de procedură codificate, cum ar fi spre exemplu Codul contravențional, Codul de procedură penală, în virtutea cărora, Procuraturii/procurorilor le revin anumite competențe, atribuții, etc.

Așadar, art.12 alin.(4) din Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995, cu referire la componența C.S.S., prin care a fost inclus și Procurorul General în calitate de membru din oficiu, contravine normei constituționale evocate.

Considerăm că, atribuirea acestei calități Procurorului General excede cadrul constituțional, or, obligativitatea Procurorului General de a se conforma agendei stabilite de către Președintele Republicii Moldova, de a se prezenta obligatoriu la ședințele Consiliului Suprem de Securitate, în calitate de raportor, de a primi indicații și aprecieri ale activității de la Președintele Republicii Moldova, inclusiv indicații de prezentare a informațiilor despre urmărirea penale în derulare, generează repercusiuni în activitatea instituției din punct de vedere al respectării principiilor legalității (art.1 din Constituție) și al separației puterilor în stat (art.6 din Constituție) coroborate cu principiul independenței, autonomiei și competențelor exclusive ale Procuraturii (art.124 din Constituție).

Deși Legea Supremă prevede *ad litteram* la art.124 alin.(1) că, „Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești”, iar potrivit art.6 din Constituție, cele trei puteri în stat sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, legiuitorul nu a ținut cont de aceste principii la adoptarea Legii nr.270 din 09.12.2016 prin care a fost completat art.12 alin.(4) din Legea securității statului nr.618-XIII din 31.10.1995, astfel fiind legiferată imixtiunea în activitatea Procuraturii și afectat, inclusiv, principiul echilibrului instituțional „*checks and balances*” – condiție *sine qua non* a statului de drept, în care este deosebit de importantă existența unei justiții independente, în sensul unui sistem de organe ce au menirea să înlătuie activitatea jurisdicțională, distinct de puterea legiuitoare și de cea executivă, fiind capabil să se protejeze de influențele acestora.⁵

Din analiza suplimentară a prevederilor art.12 alin.(4) din Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995, reiterăm că,

⁴ <https://constcourt.md/public/ccdoc/avize/ro-a519042016ro218bd.pdf>

⁵ *a se vedea* Hotărârea Curții Constituționale nr. 23 din 09.11.2011 privind interpretarea art.116 alin.(4) din Constituție, §21

„Componența numerică și nominală, atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate și programul lui de lucru se aprobă de Președintele Republicii Moldova.[..]”

Prin urmare, în condițiile în care norma nominalizată *supra*, atribuie Președintelui Republicii Moldova prerogativa stabilirii componenței numerice, a atribuțiilor și a programului de activitate al C.S.S., normă a cărei indici de neconstituționalitate au fost expuși în capitolul anterior, **se prezintă a fi evidentă subordonarea activității exponentului autorității judecătorești – Procuratura, de către puterea executivă.**

Apreciem inadmisibilitatea unei astfel de subordonări, or, reglementarea contestată în redacția actuală a normei contravine indubitabil principiilor art.1 alin.(3) și art.6, art.7 coroborat cu art.124 alin.(1) și alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, din punct de vedere al respectării principiului legalității, al separației puterilor în stat, al independenței, autonomiei și competențelor exclusive ale Procuraturii.

Într-un stat de drept, temelia organizării și funcționării mecanismului instituțional de stat îl constituie principiul separării puterilor, prevăzut în articolul 6 din Constituție.

Fiind un principiu fundamental al statului de drept, separația puterilor are vocația să asigure evitarea concentrării întregii puteri în mâna unei singure autorități (de natură individuală sau colectivă). El presupune o distribuție a puterii, pentru a fi exercitată, unor instanțe diferite și independente, înzestrate cu atribute și prerogative de conducere. În cadrul competențelor ce le sunt conferite, fiecare putere (legislativă, executivă și judecătorească) deține și exercită o serie de atribuții aflate în afara oricărei imixțiuni reciproce. Potrivit principiului separației puterilor, nici una dintre cele trei puteri nu prevalează asupra celeilalte, nu se subordonează una alteia și nu își asumă prerogative specifice celorlalte [*§17 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 23 din 09.11.2011*].

Mai punctăm, totodată, că potrivit standardelor internaționale, afirmațiile privind necesitatea asigurării independenței judecătorilor sunt valabile și pentru procurori, iar conform Linilor directoare ale ONU privind rolul procurorilor:

“4. Statele membre trebuie să se asigure că procurorii sunt capabili să își exercite atribuțiile profesionale, fără nicio intimidare, impediment, hărțuire, ingerințe necorespunzătoare sau expunerea nejustificată la răspundere civilă, penală sau de altă natură.”

Potrivit avizelor elaborate referitor la standardele de independență a justiției s-a constatat că, tocmai **caracterul apropiat și complementar al misiunilor judecătorilor și procurorilor, creează cerințe și garanții similare** în ceea ce privește statutul și condițiile desfășurării serviciului. Acesta este motivul pentru care este necesar să se prevadă un mandat potrivit și reglementări adecvate cu privire la promovare, măsuri disciplinare și demitere⁶.

Totodată, Ghidul ONU din 1990 cu privire la rolul procurorului statuează, că

⁶ Avizul nr.9(2014) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni privind normele și principiile europene referitoare la procurori ”Carta de la Roma”, pct.53 din nota explicativă; Avizul nr.13(2018) al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni „Independența, responsabilitatea și etica procurorilor” pct.14.

un sistem juridic eficient în stat este întemeiat pe o Procuratură funcțională, independentă și autonomă.

Consemnăm onoratei Curți, despre faptul că Principiile de funcționare a Procuraturii își au dezvoltare în:

- (i) **Recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei (Rec(2000)19** privind rolul procurorului în sistemul justiției penale, în alte acte cu valoare de standard (Liniile directoare cu privire la Etica și Comportamentul Procurorilor „Liniile directoare de la Budapesta”, adoptate la Conferința Procurorilor Generali din Europa la 31 mai 2005;
- (ii) **Recomandările Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei (2012)11** privind rolul procurorilor înafara sistemului de justiție penală;
- (iii) **Recomandarea 1604 (2003) a Asambleii Parlamentare a Consiliului Europei** privind rolul procuraturii într-o societate democratică bazată pe statul de drept) – acte care, de rând cu altele, recunosc importanța instituției Procuraturii ca autoritate ce contribuie la eficacitatea sistemului de justiție, susținând că **independența și autonomia nu sunt date procurorilor în propriul lor interes, ci sunt acordate în interesul supremației legii și a celor care caută și doresc înfăptuirea justiției.**

Potrivit modificărilor adoptate însă, se atestă că acestea subordonează activitatea Procurorului General de către puterea executivă – Președintele Republicii Moldova, care are calitatea *inter alia* și de Președinte al Consiliului Suprem de Securitate.

Reiterăm inadmisibilitatea unei astfel de subordonări, or, reglementarea contestată, în redacția actuală a normei, contravine principiilor constituționale consfințite la art.6, raportat la art.7 și art.124 alin.(1) și alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, din punct de vedere al respectării principiului separației puterilor în stat, al independenței, autonomiei și competențelor exclusive ale Procuraturii.

Reamintim faptul că, necesitatea asigurării independenței procuraturii a fost supusă dezbaterilor și de către Curtea Constituțională a Republicii Moldova, bunăoară, în Hotărârea Curții Constituționale din 23 septembrie 2013, privind controlul constituționalității unor prevederi din Hotărârea Parlamentului nr. 3 din 15 februarie 2013, prin care a fost confirmată neadmiterea solicitării informațiilor asupra unor cauze penale concrete și nici audierea procurorilor cu privire la cauze concrete, deoarece aceste acțiuni încalcă evident dispozițiile constituționale care stabilesc **separația puterilor în stat**, independența procurorilor și supunerea lor numai legii.

Potrivit standardelor internaționale, Procuratura este o autoritate independentă a cărei existență trebuie bazată pe lege la cel mai înalt nivel posibil. În statele democratice, nici Parlamentul și nici o altă instituție guvernamentală nu ar trebui să încerce să influențeze anumite decizii luate de procurori în legătură cu o anumită

cauză pentru a determina cum ar trebui condusă cercetarea într-o cauză anume, sau pentru a forța procurorii să-și modifice deciziile.⁷

Situația de fapt descrisă se agravează și mai mult din moment ce Președintele Republicii, conform modificărilor operate în Legea cu privire la Procuratură Nr.3/2016 prin legea Nr.102 din 24.08.2021, la fel contestată la Curtea Constituțională, a obținut dreptul de a solicita evaluarea și inițierea procedurii disciplinare în privința Procurorului General.

Astfel, ținând cont de faptul că independența și autonomia Procuraturii constituie un corolar indispensabil pentru independența justiției, ar trebui încurajată tendința generală de a întări independența și autonomia efectivă a Procuraturii,⁸ inclusiv prin neimplicarea Procurorului General în tot felul de Comisii, Consilii, sau în componența nominală a C.S.S..

Relevăm că, prezența obligatorie a Procurorului General în acest organ consultativ afectează implicit „aparența de independență” în raport cu celelalte puteri în stat, dar mai ales în accepțiunea cetățenilor, or, astfel cum impune art.6 § 1 din *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, aparențele pot fi de asemenea importante, pornindu-se de la încrederea pe care instanțele unei societăți democratice trebuie să o inspire justițiabililor.⁹

Mutatis mutandis, Curtea Constituțională a observat aferent unor raporturi dintre Procuratură și Puterea Legislativă că,

*„deși Parlamentul are competența de a audia raportul Procurorului General, potrivit dispozițiilor art.122 alin.(3) din Legea pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, deputații nu pot formula întrebări care conduc la amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală. Astfel, responsabilitatea Procuraturii în fața Parlamentului în cauze individuale cu privire la decizii de urmărire sau neurmărire penală este exclusă.”*¹⁰

Pe cale de consecință, ținând cont de cele statuate de instanța de contencios constituțional în Decizia nr.71 din 27.07.2017, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea pentru modificarea unor acte legislative nr.265 din 23.11.2018 (*Monitorul Oficial 1-5/8, 04.01.2019*), prin al cărei Art.VIII. alin.(2) au fost operate modificări, *inter alia*, la art.11 alin.(3) din Legea cu privire la Procuratură nr.3 din 25.02.2016 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.69–77, art.113*), fiind exclus textul: „*Raportul se audiază în plenul Parlamentului, este făcut public și se plasează pe pagina web oficială a Procuraturii Generale. Raportul conține și date privind impactul activității Procuraturii din anul precedent asupra drepturilor persoanelor.*” – premisă întru garantarea univocă a independenței și autonomiei Procuraturii față de Legislativ, iar interpretarea și aplicarea unei asemenea independențe și autonomii față de exponentul puterii executive – Președintele Republicii Moldova, este la fel de importantă și inerentă.

⁷ a se vedea pct.26) din Nota explicativă la „Declarația de la Bordeaux, adoptată oficial de CCJE și CCPE la Brdo (Slovenia) la data de 18 noiembrie 2009

⁸ a se vedea art.IV din „Carta de la Roma”, adoptată de CCPE la Strasbourg, 17 decembrie 2014

⁹ a se vedea CASE OF SAHINER v. TURKEY, cererea nr. 29279/95, 25.09.2001, §44

¹⁰ a se vedea Decizia de inadmisibilitate a Curții Constituționale nr. 71 din 27.07.2017, §29

Tot în context, reiterăm că, Înalta Curte Constituțională s-a mai pronunțat pentru situații similare, subliniind că,

„orice dispoziție regulamentară care implică posibilitatea citării unui judecător, procuror în fața unei comisii parlamentare de anchetă încalcă evident dispozițiile constituționale care statuează separația puterilor în stat, independența judecătorilor și procurorilor și supunerea lor numai legii.”¹¹

Astfel, observăm că, prin constatările exprimate în jurisprudența Curții Constituționale cu ocazia pronunțării hotărârilor sus-menționate, instanța de contencios constituțional s-a pronunțat categoric asupra faptului neadmiterii imixtiunii în activitatea Procuraturii, anume prin asigurarea independenței și autonomiei față de puterile legislative, executivă și judecătorească, de orice partid politic sau organizație social-politică, precum și de oricare alte instituții, organizații sau persoane.

Finalmente, menționăm că *per general*, componența C.S.S. numără în calitate de membrii, fie exponenți independenți, dar care fac parte din puterea executivă, fie sunt subordonați acestuia, cu excepțiile de rigoare. Or, potrivit art.12 alin.(4), teza a doua din Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995,

„[...] Din componența Consiliului Suprem de Securitate fac parte, din oficiu, Președintele Parlamentului, Prim-ministrul, președintele Comisiei securitate națională, apărare și ordine publică a Parlamentului, ministrul apărării, ministrul afacerilor interne, directorul Serviciului de Informații și Securitate, Procurorul General și guvernatorul Băncii Naționale a Moldovei.”

În același registru, vom aduce și în acest caz drept exemplu, cu titlu de drept comparat, legislația de referință a României, potrivit căreia, în rândul membrilor Consiliului de Apărare al Țării nu se regăsește – Procurorul General.

Astfel, potrivit art.5 alin.(3) din Legea nr. 415 din 27 iunie 2002 privind organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării,

(3) Membrii Consiliului Suprem de Apărare a Țării sunt: ministrul apărării naționale, ministrul de interne, ministrul afacerilor externe, ministrul justiției, ministrul industriei și resurselor, ministrul finanțelor publice, directorul Serviciului Român de Informații, directorul Serviciului de Informații Externe, șeful Statului Major General și consilierul prezidențial pentru securitate națională.

Un alt exemplu care atestă lipsa Procurorului General în componența Consiliului Suprem de Apărare în regăsim și în cadrului normativ italian.

Astfel, conform Decretului Legislativ nr.66 din 15 martie 2010, asupra Codului ordinului militar, în particular potrivit art.2, Consiliul Suprem de Apărare este prezidat de Președintele Republicii și este compus din: președintele Consiliului de Miniștri, cu funcțiile de vicepreședinte; ministrul afacerilor externe; ministrul de interne; ministrul trezoreriei; ministrul apărării; ministrul industriei și comerțului; și șeful Statului Major al Apărării.

Respectiv, prezența Procurorului General în componența C.S.S. creează pericole de exercitare a unor influențe necorespunzătoare, ce determină, pe cale de consecință, încălcarea principiului separației puterilor în stat și periclitizează

¹¹ a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 23.09.2013, §91

independența și autonomia Procuraturii, în consecință fiind încălcate prevederile art.6 și art.124 din Constituție.

V. NECESITATEA SUSPENDĂRII ACȚIUNII PREVEDERILOR CONTESTATE PÂNĂ LA SOLUȚIONAREA ÎN FOND A CAUZEI

În acord cu cele indicate *supra*, având în vedere că prin Legea contestată sunt afectate grav principiile fundamentale ale statului de drept în conformitate cu prevederile art.25¹ alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 7¹ alin. (2) din Codul jurisdicției constituționale, solicităm respectuos Curții Constituționale, suspendarea acțiunii dispozițiilor legale contestate, până la soluționarea în fond a cauzei.

În susținerea cererii, indicăm existența riscului lezării echilibrului puterilor în stat, periclitarea funcționalității, independenței Procuraturii și a Procurorului General. Totodată, indicăm asupra necesității asigurării bunei funcționări a instituției Procurorului General în lipsa oricăror ingerințe, până la examinarea în fond a sesizării.

Prin urmare, suspendarea acțiunii prevederilor contestate este justificată de asigurarea independenței și inviolabilității instituției Procurorului General de factorul puterii executive care atentează la independența mandatului constituțional al Procurorului General, a imparțialității precum și evitarea unor prejudicii și consecințe negative pentru instituția Procuraturii.

Aceste aspecte sunt de o importanță deosebită în sistemul Constituției, bucurându-se de o protecție specială.

Orice amânare nejustificată poate provoca consecințe grave și iremediabile pentru ordinea constituțională și poate afecta echilibrul puterilor în stat, principiul democrației, al loialității față de Constituție și independența sistemului Procuraturii.

Mai mult, riscul producerii unor ingerințe negative în aceste principii constituționale justifică examinarea imediată a prezentei cereri de suspendare.

În § 10 din Decizia Curții Constituționale nr.149 din 21 decembrie 2020, Curtea a statuat,

„Cu privire la domeniul afectat de Legea contestată, Curtea reține că soluția suspendării este necesară pentru a evita prejudiciile și consecințele negative iminente pentru ordinea constituțională (a se vedea articolul 251 alin. (2) pct. 1) lit. h) din Legea cu privire la Curtea Constituțională...”

În acest context, menționăm că la ultima ședință a C.S.S. din 10 august 2021, Președintele C.S.S a indicat indirect Procurorului General să fie pornită urmărirea penală cu atragerea la răspundere penală a mai multor persoane, inclusiv reprezentanți ai actualei opoziții parlamentare. Prin urmare, suspendarea acțiunii prevederilor contestate este imperios necesară întru evitarea prejudiciilor și consecințelor negative iminente pentru ordinea constituțională.

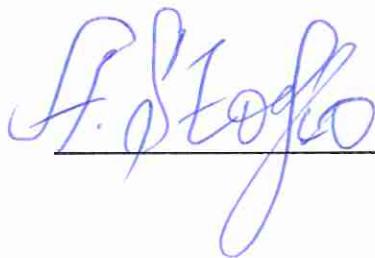
În concluzie, luând act de situația de fapt și jurisprudența consacrată a Curții Constituționale a Republicii Moldova, considerăm imperios necesară **suspendarea acțiunii** prevederilor contestate prin care a fost instituit Procurorul General drept membru *ex-officio* în componența Consiliului Suprem de Securitate.

VI. CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza articolului 135 alineatul (1) litera a) din Constituția Republicii Moldova, a articolului 4 alineatul (1) litera a) și art. 25¹ al Legii cu privire la Curtea Constituțională, și a articolului 4 alineatul (1) litera a) și art.7¹ al Codului jurisdicției constituționale, solicităm respectuos Curții Constituționale a Republicii Moldova următoarele:

1. Primirea și examinarea în regim de urgență a prezentei sesizări;
2. Suspendarea acțiunii Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.270 din 09.12.2016 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.453-458/909 din 23.12.2016*), în partea ce ține de participarea în calitate de membru din oficiu a Procurorului General în Consiliul Suprem de Securitate;
3. Exercitarea controlului constituționalității procedurii de legiferare a art.IV. pct.1. din Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.270 din 09.12.2016 (*Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.453-458/909 din 23.12.2016*), în partea ce vizează completarea art.12 alin.(4) din Legea securității statului nr. 618-XIII din 31 octombrie 1995, cu textul: „[...] *Procurorul General* [...]”;
4. Exercitarea controlului constituționalității textului: „[...] *atribuțiile Consiliului Suprem de Securitate* [...] *se aprobă de Președintele Republicii Moldova*” din articolul 12 alin.(4) din Legea securității statului Nr.618 din 31.10.1995;
5. Exercitarea controlului constituționalității art.12 din Legea securității statului Nr. 618 din 31.10.1995, sub aspectul lipsei reglementărilor legislative a atribuțiilor Consiliului Suprem de Securitate și existenței unui vid legislativ;
6. Exercitarea controlului constituționalității sintagmei „[...] *Procurorul General* [...]” din articolul 12 alin.(4) din Legea securității statului Nr.618 din 31.10.1995.

Cu înaltă considerație pentru Onorata Curte

Alexandr Stoianoglo, Procuror General
al Republicii Moldova